

## Drøfting og presisering av nærskoleprinsippet

### Bakgrunn

Inntaksordningen er bestilt fra arbeidsutvalget i fellesnemnda, jf. Sak 37/16. Den foreslåtte inntaksordningen for Trøndelag baseres på inntaksordningen for Nord – Trøndelag fylkestingssak [163/19](#) og inntaksordning i Sør – Trøndelag fylkestingssak [125/15](#) – evaluering av inntaksordningen- tildeling av skole.

### *Vedtaket i fellesnemndas arbeidsutvalg*

Arbeidsutvalget for fellesnemnda vedtok noen overordnede prinsipper for tilbudsstruktur og ressursfordelingen for de videregående skolene i møte 29. november 2016. Saken fra arbeidsutvalget for fellesnemnda er vedlagt og her framgår det blant annet hva som er gjeldende prinsipper for tilbudsstruktur og modeller for ressursfordeling i de to fylkeskommunene i dag. En rapport fra Senter for økonomisk forskning som sammenligner dagens modeller i Nord- og Sør-Trøndelag er også vedlegg i saken til arbeidsutvalget.

Arbeidsutvalget for fellesnemnda i Trøndelag gjorde følgende vedtak som føringer for saken ([sak 37/16](#)):

- I. Arbeidsutvalget for Fellesnemnda gir prosjektleder fullmakt til å organisere arbeidet med prinsipper for ny tilbudsplanlegging og ny ressurstildeling i utdanningssektoren i Trøndelag fylkeskommune i tråd med vedtakspunkt II og III.
- II. En felles tilbudsstruktur i Trøndelag skal:
  1. Underbygge en desentralisert og robust skolestruktur
  2. Ta hensyn til behov i nærings- og arbeidsliv
  3. Legge til rette for at nærskoleprinsipp kan ivaretas
  4. Gå i dialog med dagens etablerte ideelle skoler for å sikre et best mulig samspill om tilbudsstrukturen.
  5. Legge til rette for at flest mulig elever kan bo hjemme lengst mulig under utdanningen
- III. En felles ressurstilodelingsmodell for utdanningssektoren i Trøndelag skal:
  1. Fordele tilgjengelig ramme til videregående opplæring på en måte som sikrer likeverdige driftsforhold
  2. Ivareta sentrale politiske føringer
  3. I størst mulig grad bruke objektive kriterier som gir forutsigbarhet
  4. Være enkel å bruke og forstå
  5. Fordele mest mulig av den samlede rammen til skolesektoren
  6. Fordele ressursene ut fra tre hovedkategorier:
    - a. Fordeling etter aktivitet som tar høyde for kostnadsforskjeller mellom utdanningsprogrammene
    - b. Fordeling til særskilte formål som spesialundervisning, minoritetsspråklige og annet
    - c. Fordeling til drift og andre relevante forhold

### **Drøfting og presisering av nærskolebegrepet i Trøndelag**

Inntaksordningen beskriver hvordan fylkeskommunen benytter handlingsrommet i lovverket for å tildele søker en skole. Inntaksordningen skal bygge på prinsippene vedtatt i arbeidsutvalgssak 37/16 - Prinsipper for tilbudsplanlegging og økonomitildeling i utdanningssektoren i Trøndelag fra skoleåret 2018 – 2019. Inntaksordningen som er beskrevet i høringsnotatet med vedlegg bygger videre på nærskoleprinsippet slik det er praktisert i dagens to fylker og vedtaket i arbeidsutvalgssak 37/16.

Nærskolebegrepet har minst to dimensjoner. Den første er at det er at søkerens folkeregistret adresse som avgjør hvilken skole eller hvilke skoler søker tildeles som nærskole/nærskoler. Dette er definert i tabellen i vedlegg 1 som kobler sammen søkeres folkeregistret adresse med en bestemt skole eller flere bestemte skoler. Dette tilsvarer nærskolebegrepet i grunnskolen, jf § 8 -1 i opplæringsloven. Hadde alle skolene hatt de tilbudene som finnes innenfor videregående opplæring så hadde tabellen i vedlegg 1 entydig angitt søkers nærskoler.

Den andre betydningen av nærskolebegrepet er knyttet opp mot utdanningen du søker. Det er over 180 ulike sluttkompetanser innenfor videregående opplæring og alle skoler kan ikke ha alle videregående opplæringstilbud. Dette medfører at nærskolebegrepet utvides for å ta hensyn til den utdanningen søkeren ønsker. Finnes ikke utdanningsprogrammet/programområdet på nærskolen din, konkurrerer du på like vilkår med søkere på andre skoler. Du får nærskolen din der hvor utdanningstilbudet du ønsker finnes.

#### *Målsetninger med inntaksordningen og nærskoleprinsippet:*

Inntaksordningen skal oppfylle politiske målsetninger/prioriteringer. Det kan utledes at nærskoleprinsippet skal oppfylle følgende målsetninger (ved også å ta hensyn til tidligere vedtak i de to fylkene):

- Å underbygge den desentraliserte skole – og tilbudsstruktur
- Å redusere behovet for flytting for søkerne/bo hjemme lengst mulig
- Å ta hensyn til elevers reisetid
  - Transportkostnader
- Å bidra til å utjevne karakterforskjeller i elevmiljø ved de videregående skolene i Trondheim
- Å gjøre skolene mindre sårbare for svingninger i søkning til skole i Trondheim

#### *Inntaksordningen og nærskoleprinsippet*

Fylkeskommunen har ansvaret for å oppfylle elevenes rettigheter til å bli tilbudt opplæringstilbud etter søknad og i samsvar med bestemmelsene i opplæringslovens § 3-1. Opplæringsloven gir ungdommene rettigheter til inntak til ulike utdanninger, men angir ikke rettigheter knyttet til tildeling av bestemte skoler.

Regler for tildeling av skole gis av den enkelte fylkeskommunen gjennom inntaksordningen som beskriver hvordan tildelingen av skole foretas. Dette fremgår bl.a.

frem av Ot. prp. nr. 46 (1997-98). Utdanningsdirektoratet skriver i presiseringen til rundskriv 4 – 2009 følgende:

*”Når flere skoler tilbyr samme utdanningsprogram/programområde kan fylkeskommunen styre plasseringene av elevene på disse skolene.”*

Reglene for tildeling av utdanningsprogram er regulert i § 6-9 i forskrift til opplæringsloven:

*”Dersom det til eit utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 melder seg fleire søkjarar enn talet på elevplassar som fylkeskommunen tilbyr denne gruppa, skal elevplassane fordelast etter poengsum utrekna på grunnlag av § 6-14 til § 6-17, og slik at søkjarar med høgare poengsum blir tekne inn framfor søkjarar med lågare poengsum.”*

Det innebærer at eleven med den høyeste karakterpoengsummen skal tilbys plass, dersom det er flere søkere enn det er plass til. Det gjelder tilsvarende regler for inntak til programområdene på videregående trinn 2 og 3.

Utdanningsprogram og programområder er definert i Udir-1-2017 Kunnskapsløftet, - fag- og timefordeling og tilbudsstruktur. Det er kun disse utdanningene ungdommene kan påberope seg rettigheter i forhold til.

Ungdommene har ikke rettigheter knyttet til ekstra fag eller spesielle pedagogiske metoder som skolene tilbyr som en del av sin profilering eller pedagogiske utviklingsarbeid. I Trøndelag er det nærskoleprinsippet som benyttes for å tildele ungdommene skole. Nærskoleprinsippet kan i korte trekk beskrives slik:

*”Nærskolen er ”normalt” skolen i den kommunen du bor i. Du finner i vedlegg 1 en oversikt over hvilke/hvilken skole som skal regnes som din nærskole ut fra din folkeregistrerte adresse. I Trondheim har nærskoleprinsippet en tilleggsbetingelse. Det er skolen/skolene innenfor 6 km av ditt bosted som regnes som din nærskole selv om det finnes flere videregående skoler videregående skoler i Trondheim.*

Nærskoleprinsippet kan enklest uttrykkes på følgende måte:

*”Du får utdanning ut fra karakterer og skole ut fra bosted i folkeregisteret.”*

*Drøfting av unntak fra hovedprinsipper i inntaksordningen*

#### ❖ **Presisering av nærskoleprinsippet:**

- Nærskolen har ikke det utdanningsprogrammet det søkes. Søker får da den/de skolene som har tilbudet som nærskoler. Dette er ikke et unntak, men en presisering da søker skal få et utdanningsprogram ut fra karakterene. I Trondheim har dette prinsippet også vært brukt i forhold til søkere som ikke har en nærskole innenfor 6 km av bostedet med søkt tilbud.

- Inntaksprøve og/eller attester.  
Vg1 idrettsfag og Vg1 musikk, dans og drama har bestemmelser om at inntak kan tildeles på grunnlag av ferdigheter i tillegg til karakterpoeng.
- Tatt inn på en skole som ikke er nærskolen.  
Søkere som er tatt inn på en skole som ikke er nærskolen får fullføre opplæringen ved denne skolen om søkeren ønsker det. Det samme gjelder søkere som flytter i løpet av året.
- Søkere som bør gå på en annen skole enn nærskolen – skolefaglig grunnlag.  
Nærskoleprinsippet kan fravikes for søkere med fortrinnsrett til inntak og søkere som tas inn etter individuell vurdering. Dette er eksempler på årsaker som kan gi grunnlag for søknad om individuell vurdering:
  - o Sterkt nedsatt funksjonsevne.
  - o Rett til opplæring i eller på tegnspråk.
  - o Dokumenterte mobbesaker.
  - o Plassering i fosterhjem eller barneverns – /helseinstitusjon.
  - o Flytting mellom foreldre med delt omsorg. Det finnes et eget skjema for dette.
  - o Diverse andre tungtveiende grunner.

## ❖ Inntaket i Trondheim

- Inntaksenheten Trondheim
  - Når flere skoler skal dekke opplæringsbehovet for søkerne i et bestemt område, så samles skolene i inntaksenheter. Det betyr at søkerne tas inn til inntaksenheten og fordeles til skolene i inntaksenheten ut fra nærskoleprinsippet. Det vil variere hvor mange skoler som er i hver inntaksenhet. Søkeren søker om inntak til alle de offentlige skolene som har det opplæringstilbudet søkeren ønsker, ikke kun de som er ført opp på søknaden.

Det å bruke inntaksenheter i inntaket sikrer bedre kapasitetsutnyttelse, reduserer skolenes sårbarhet for endringer i antall søkere til skolen, letter arbeidet med å fastsette riktig dimensjonering mellom utdanningsprogrammene og øker fokuset på utdanning framfor skole. Søkere får tilbud om utdanningsprogram ut fra karakterer, men kan få tildelt en annen skole enn den/de han/hun har søkt, men som inngår i inntaksenheten. Dette kalles videresøk. Det er særlig søkere til studiespesialisering som kan/blir videresøkt til annen skole enn den de har satt opp på søknaden sin.
- Fordeling når det er flere søkere enn plasser ved en skole
  - For å kunne bli vurdert for inntak ved en videregående skole må du ha karakterer til å bli tatt inn til utdanningsprogram. I Trondheim betyr dette at en søker må konkurrere seg inn i inntaksenheten før den blir konkurrert på en av skolene.

Av søkere som er tatt inn til inntaksenheten vil en først ta inn søkere som har søkt sin nærskole. Dernest søkere som har skolen som nærskole som ikke fått plass på andre søkte skoler i inntaksenheten. Til slutt gis det plass til søkere

som ikke har skolen som nærscole. Det er karakterpoengene som avgjør hvem som skal få plass først.

Den foreslåtte inntaksordningen er i hovedsak en videreføring av inntaksordningene i de to trøndelagsfylkene, jf. vedlagte fylkestingssaker. Det er imidlertid foreslått noen endringer for å forenkle inntaksordningen for Trøndelag. Det er også foreslått endringer i hvilke skoler og kommuner som hører sammen for bla. å ta hensyn til at fylkesgrensen er borte.

*Det er foreslått følgende forenklinger:*

Nærskoleprinsippet gjelder også ved inntak til videregående trinn 3. Dette er i tråd med dagens regelverk i Nord – Trøndelag. I Sør – Trøndelag er alle skoler nærskoler på videregående trinn 3.

Det foreslås at søker i Trondheim som ikke har noen nærskoler selv får velge skolen de ønsker som nærskole. Det vil normalt være omtrent 60 til 70 ungdommer av ett årskull på omtrent 2000 ungdommer. Det er i hovedsak ungdommer bosatt ved Jonsvatnet, Bratsberg og Byneset.

Det foreslås at det ikke er adgang til å søke seg til pedagogiske eller organisatoriske fordypninger. Dette er i dag hovedreglene i begge fylker.

Det kan være aktuelt å gi søkere adgang til å søke til den skolen som har ønsket fordypningsidrett på idrettsfag uavhengig av nærskoleprinsippet.

Det foreslås følgende endringer for hvilke skoler søkerne har som nærskoler:

- Søkerne fra Ytre Fosen (Ørland, Bjugn, Åfjord, Roan og Osen) tildeles både Fosen vgs og Åfjord vgs som nærskole.
- Søkere fra Midtre Gauldal, Melhus, Rennebu og Skaun tildeles både Melhus videregående skole og Gauldal videregående skole som nærskole.
- Søkere fra Holtålen tildeles Røros videregående skole som nærskole.
- Søkere fra Meldal, Orkdal, Rennebu, Skaun og Agdenes tildeles Meldal videregående skole og Orkdal videregående skole som nærskoler.

For søkere fra Skaun innebærer dette at de kan søke mot Melhus/Gauldal vgs og Orkdal/Meldal vgs ut fra ønsker og tilbud og ikke postnummer som i dag.

For søkere fra Holtålen betyr dette at de primært skal søke Røros videregående skole dersom tilbudet finnes ved Røros videregående skole og ikke kan velge mellom Røros videregående skole og Gauldal videregående skole om tilbudet finnes ved begge skolene som de kan i dag.

Fullstendig oversikt over sammenhengen mellom nærskoler og kommuner finnes i vedlegg 3 til høringsnotatet.